

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนไทยส่วนใหญ่มีความศรัทธาและนับถือพระพุทธศาสนาจนพระพุทธศาสนาเป็นพื้นฐานและแก่นสารของขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย ที่คนไทยยึดถือปฏิบัติเป็นแนวทางวิถีชีวิตที่กลมกลืน เมื่อคนไทยตั้งถิ่นฐานรวมกลุ่มเป็นชุมชนหมู่บ้านขึ้นที่ใดจะมีวัดปรากฏในชุมชนนั้นเพื่อแสวงหาเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจเป็นการขัดเกลาจิตใจให้มีความสงบอาศัยพระสงฆ์ให้การแนะนำสั่งสอน โดยนำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนามาเป็นที่พึ่งทางจิตใจเพื่อค้นพบความจริงอันเป็นสัจธรรมในชีวิตของตนเองและยกระดับของจิตใจให้สูงขึ้น สังคมไทยประกอบด้วยสถาบันหลักที่สำคัญคือ สถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยโดยเฉพาะสถาบันพระพุทธศาสนาที่ถือว่าเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อวิถีการดำรงชีวิต การศึกษาศิลปวัฒนธรรมค่านิยมความเชื่อดังนั้นพระสงฆ์จึงเป็นผู้นำทางจิตใจของชาวบ้านและสังคมเป็นที่เคารพนับถือบูชา “เมื่อชาวบ้านมีความทุกข์เดือดร้อนไม่สบายใจ ก็จะมาขอคำปรึกษาจากพระสงฆ์เมื่อมีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เช่น ขุดบ่อน้ำสร้างโรงเรียนทำถนนสร้างสะพานพระสงฆ์จะมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทุกครั้ง”

วัด คือ คำเรียก สถานที่สำหรับประกอบกิจกรรมทางศาสนาของผู้ที่นับถือศาสนาพุทธในประเทศไทย ภายในวัดจะมีอาณาเขตคือที่ดิน กุฏิ ซึ่งใช้เป็นที่พักอาศัยของนักบวชในศาสนาพุทธซึ่งก็คือ พระสงฆ์ ปัจจุบัน วัดไทยในชนบทยังคงเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน ซึ่งต่างจากในเมืองใหญ่ที่วัดกลายเป็นเพียงสถานที่จำพรรษาของพระสงฆ์และเพื่อประกอบพิธีทางศาสนาเท่านั้นเมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้ามาประดิษฐานมั่นคงในสังคมไทย วัดและพระสงฆ์มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของคนไทย วัดจึงได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม วัดเป็นศูนย์กลางของการอบรมสั่งสอนจริยธรรม เป็นสถาบันสำคัญทั้งในด้านการศึกษา พัฒนาสังคมและเป็นบ่อเกิดของศิลปะสาขาต่างๆ และแหล่งเรียนรู้ภายในวัด ส่วนพระสงฆ์ทำหน้าที่สืบทอดพระพุทธศาสนาที่ได้รับการยกย่องในสังคม

^๑พระไพศาล วิสาโล, อำนาจและยุทธวิธีไร้ความรุนแรง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๙), หน้า ๗๒-๗๓.

ในฐานะเป็นผู้ทรงคุณธรรมควรแก่การเคารพและเชื่อฟัง เมื่อเป็นดังนี้จึงนำเอาความสำคัญที่กล่าวมานำไปประยุกต์ใช้ได้ในการเผยแผ่และส่งเสริมให้กับชาวบ้าน ประชาชนและบุคคลทั่วไป^๒

ดังนั้น “วัดและพระสงฆ์จึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นต่อชุมชนและสังคมนอกจากนั้นพระสงฆ์ยังเป็นผู้นำเอาหลักพุทธธรรม คำสั่งสอนมาอบรมประชาชน เพื่อไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข”^๓

ถ้าเรามองย้อนหลังไปประมาณ ๓๐ ถึง ๔๐ ปี จะเห็นได้ว่าสังคมได้ทอดทิ้งหลักเกณฑ์การอยู่ร่วมกันระหว่างคนกับคน นอกเหนือจากการเอาเปรียบธรรมชาติคนยังเอาเปรียบคนด้วยกันจนเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมหลายประการทั้งปัญหาหนี้สินปัญหาที่ดินทำกินรวมถึงปัญหาขาดโอกาสในการพัฒนาอาชีพของตนเองโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาหนี้สินเป็นตัวจุดการพัฒนาของประชาชนในระดับฐานล่างของสังคม ที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น สภาพสังคมความเป็นอยู่และวิถีการดำเนินชีวิตในอดีต เป็นไปอย่างเรียบง่ายถ้อยทีถ้อยอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แบ่งกันกินแบ่งกันใช้ มีความร่วมมือกันทำกิจกรรมต่างๆทางวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จึงทำให้สังคมสมัยนั้นอยู่กันอย่างมีความสุข แต่เมื่อมาถึงในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งความเจริญทางเทคโนโลยี มีการแข่งขันเอาใจเอาเปรียบกันมากขึ้นและผลกระทบจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุทำให้ความเจริญทางด้านจิตใจนั้นขาดหายไปลดลงทุกทีๆ จึงเกิดปัญหาตามมาอย่างมากมาย เช่น สังคมปัจจุบันขาดการช่วยเหลือกันและกัน ถ้าต้องการความช่วยเหลือต้องจ้างกันด้วยเงินหรือสิ่งของให้แทนค่าแรงทำให้คุณธรรมความมีน้ำใจได้หายไปเมื่อไม่มีการแบ่งปันกันในสังคม จึงทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างต้องใช้เงินแลกมาทำให้ค่าใช้จ่ายสูงขึ้น สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งล่อตาล่อใจคนในยุคนี้ทำให้อยากได้มาเป็นเจ้าของ เช่น รถยนต์เพื่ออวดฐานะไปในเวลาเดียวกัน เป็นต้น เวลาในการดำเนินชีวิตก็ใช้ไปกับการทำมาหากินอยู่ตลอดเวลาจนไม่มีเวลาให้กับการส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตให้กับตนเองและครอบครัวจากสังคมโลกในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนารวดเร็วไปอย่างไม่หยุดยั้งส่งผลให้ผู้คนในสังคมแต่ละประเทศต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆรวมทั้งได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญได้แก่การเอาใจเอาเปรียบผู้อื่นและเห็นแก่ตัวจนขาดคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตการเบียดเบียนกันการทำร้ายกันและกันการทุจริตคอร์รัปชันการแบ่งแยกฝ่ายและการขาดความสามัคคีกลมเกลียวของคนในชาตินับวันจะกลายเป็นปัญหาที่ยากจะแก้ไขและยิ่งหากปล่อยไว้ให้เนิ่นนานออกไปก็ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อยๆจึงจำเป็นต้องสร้างสังคมให้เข้มแข็งด้วยการ

^๒ธรรมรัตน์ แววศรี, วิชานิเวศวิทยามนุษย์กองวิชากฎหมายและสังคมศาสตร์, (นครนายก : ส่วนการศึกษาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๕๕), หน้า ๑-๗.

^๓พินิจ ลาภธนานนท์, บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๓๒), หน้า ๑๔-๑๗.

พัฒนาคนให้มีอาชีพและคุณภาพเปี่ยมด้วยคุณธรรมจริยธรรมรู้จักความพอเพียงเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและนำไปสู่การแก้ปัญหาและการป้องกันปัญหาในอนาคต

วิถีการดำเนินชีวิตของคนชุมชนส่วนใหญ่ในอำเภอเถินนั้น ผู้นำครอบครัวจะออกไปทำงานนอกพื้นที่ เช่น ต่างจังหวัด ต่างประเทศ เมื่อได้เงินมาแต่ละครั้งต้องใช้จ่ายไปในครอบครัวเมื่อเงินหมดต้องเดินทางไปทำงานต่อ ทำให้ครอบครัวแยกกันและขาดความอบอุ่นเพราะเวลาหมดไปกับการทำงานทำมาหากิน วนเวียนอยู่อย่างนี้ตลอด คุณภาพชีวิตและครอบครัวขาดความอบอุ่นย่อมมีปัญหาแน่ ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังปล่อยให้ที่ดินบริเวณรอบบ้านยังว่างเปล่าไม่ทำให้เกิดประโยชน์เป็นจำนวนมาก ชาวบ้านยังมีการใช้จ่าย มีความฟุ่มเฟือยอยู่ อย่างเช่น ปัจจุบันคนในชุมชน ยังไม่มีความพอประมาณอยู่ในใจตน นึกแต่จะแข่งขันฐานะกันด้วยการซื้อรถคันใหม่หรือเครื่องมืออำนวยความสะดวกอยู่ร่ำไป ทำให้ไม่พอใช้จ่าย ก็จะมีแต่เป็นหนี้สินอยู่ร่ำไป บทบาทของวัดและพระสงฆ์ควรที่จะส่งเสริมแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ประชาชนได้นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตให้เกิดขึ้นในพื้นที่ว่างเปล่า จนทำให้เกิดประโยชน์และมีรายได้เพิ่มขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับความพอเพียงว่า “ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเองจะต้องทอผ้าใส่เองอย่างนั้นมันมากเกินไปแต่ในหมู่บ้านหรือในอำเภอจะต้องมีความพอเพียง พอสมควรบางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้แต่ขายในที่ไม่ห่างไกลเท่าไรไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก”^๔

ด้วยเหตุนี้เองผู้วิจัยได้เห็นว่าแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระเจ้าอยู่หัวนั้นนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ตามสภาพการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชน ในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ได้แน่นอนซึ่งยังมีโอกาสที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในที่นี้ดีขึ้นและยั่งยืนได้ โดยการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง กล่าวถึงลักษณะของหมู่บ้านนี้มีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศของพื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ มีบริเวณพื้นที่ป่าชุมชนและแหล่งน้ำพอที่สามารถปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ได้ แต่คนในชุมชนไม่ได้ใช้พื้นที่ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์เพื่อเพิ่มรายได้ดังนั้นเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นพระราชดำรัสที่พระราชทานให้ประชาชนดำเนินตามวิถีชีวิตแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์ โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และมีใจตนเป็นสำคัญ ซึ่งก็คือวิถีชีวิตไทย ที่ยึดทางสายกลาง ของความพอดีนั่นเอง เพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้เป็นอย่างดีและมีความยั่งยืนต่อไปบทบาทของวัดและพระสงฆ์ที่จะต้องทำเมื่อเห็นปัญหาของชาวบ้านแล้วต้องเข้ามาช่วยส่งเสริมให้ประชาชนได้ความรู้และเข้าใจนำไปใช้ก็คือ แนว

^๔ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาทพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง/มูลนิธิพระดาบส, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรุงเทพ, ๒๕๕๒), หน้า ๑๗.

ทางการดำเนินชีวิตแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเองส่งเสริมในด้านความพอเพียง ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรอบรู้และความมีคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับประชาชน เพื่อการนำวิถีการดำเนินชีวิตที่ดีและถูกต้องมาใช้ในการดำเนินชีวิตก็จะทำให้ประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคตอย่างแน่นอนและยั่งยืนด้วย

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ บทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปางดำเนินการเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปางโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลมีความแตกต่างกันอย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปางเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานที่ศึกษาเรื่องบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปางผู้ศึกษากำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งประกอบด้วยหลักปรัชญาวิชาการและหลักธรรมในความพอเพียง อันประกอบด้วย ๓ ห่วง คือ ความพอประมาณความมีเหตุผลการมีภูมิคุ้มกัน และ ๒ เงื่อนไข คือ เงื่อนไขความรอบรู้กับเงื่อนไขคุณธรรม

ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ บทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ในเรื่องเกี่ยวกับความพอเพียงตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ซึ่งประกอบไปด้วยดังนี้ ๑. ความพอประมาณ ๒. ความมีเหตุผล ๓. การมีภูมิคุ้มกัน ๔. ความรอบรู้ ๕. มีคุณธรรม

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง ซึ่งมีประชาชนจำนวน ๕๙,๗๙๐ คน^๕ (สถิติประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ข้อมูลที่ว่าอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง) จากการตรวจสอบแยกในรายละเอียดเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ วัดและที่พักสงฆ์ในอำเภอเถิน มีจำนวน ๘๙ วัด (บัญชีข้อมูลวัดแยกในรายละเอียด พ.ศ. ๒๕๕๘ สำนักงานเจ้าคณะอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง)

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การศึกษาวิจัยเฉพาะในพื้นที่ในเขตอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เริ่มดำเนินการในการศึกษาในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง แตกต่างกัน

^๕สถิติประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งเท่านั้น ข้อมูลที่ว่าอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง จากการตรวจสอบแยกในรายละเอียดเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๙.

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในงานวิจัย

บทบาท หมายถึง สถานภาพที่ถูกกำหนดขึ้นโดยสังคมของแต่ละสังคมและเกิดจากการตกลงกันเองของสังคมนั้นและเป็นความคาดหวังหรือคาดหวังต่อบทบาทนั้นๆของสังคม เช่น บทบาทของลูกต้องตอบแทนพ่อแม่ บทบาทพ่อแม่ต้องเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี พระภิกษุต้องเผยแผ่คำสอนให้ผู้อื่นรู้ตาม เป็นต้น

วัด หมายถึง สถานที่ทางพระพุทธศาสนา ซึ่งปกติมีวิหาร อุโบสถ กุฏิและมีพระภิกษุสงฆ์อยู่อาศัย ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการสร้างบุญกุศลต่างๆตามประเพณี ยังรวมถึงเป็นสถานที่ให้การศึกษา แหล่งเรียนรู้ให้แก่ชุมชนและผู้สนใจทั่วไป

การส่งเสริม หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือ การสร้างความรู้ความเข้าใจเกิดการเรียนรู้ถึงการพัฒนามาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการนำไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอนเกิดความสมดุลและยั่งยืนชุมชนจะต้องเข้มแข็งสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยได้รับความร่วมมือจากทางราชการชุมชนหมู่บ้านและประชาชนทุกภาคส่วน

การดำเนินชีวิต มีความหมายอีกอย่างหนึ่งก็คือ การบริโภคการเสพหรือการใช้ประโยชน์จากสิ่งต่างๆการใช้เวลาเป็นเป็นส่วนหนึ่งของการรู้จักบริโภค

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักการดำเนินชีวิตที่มีความพอเพียงพอดี พอมี พออยู่ พอกินและพึ่งตนเองได้

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาการดำเนินชีวิตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ประกอบไปด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกัน ความรอบรู้ ความมีคุณธรรม

ความพอประมาณ หมายถึง รู้จักความพอดี อยู่พอดี กินพอดีตามอัตภาพ พึ่งตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีคุณธรรมด้วยพอเพียง

ความมีเหตุผล หมายถึง ความเข้าใจด้วยเหตุและผลอย่างเหมาะสมจากความรู้ ภูมิปัญญา สังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่นมาปรับแก้ปัญหาและพึ่งตนเองให้ได้อย่างรอบครอบ

ความมีภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมพร้อมรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อโครงการกิจกรรมต่างๆและการดำเนินงานของชุมชนเพื่อตอบสนองปัญหาโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆอย่างแท้จริงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ความรอบรู้ หมายถึง การมีความรู้ร่วมกันในการจัดการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจ หนี้สิน ดิน น้ำ ป่า ข้าวปลาอาหาร การออม การผลิต การบริโภค การลงทุน สุขภาพ สิ่งแวดล้อม ทั้งด้านข่าวสารและเทคโนโลยี

ความมีคุณธรรม หมายถึง การพึ่งพาช่วยเหลือกัน มีความซื่อสัตย์สุจริตความอดทนความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ประชาชน หมายถึง ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตพื้นที่ในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๑.๗.๒ ทำให้รู้และเข้าใจผลการเปรียบเทียบบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้เห็นปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหา บทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

๑.๗.๔ ทำให้รู้ถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับบทบาทของวัดในการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับประชาชนในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง สำหรับการนำไปประยุกต์ใช้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ อำเภออื่นๆ ในจังหวัดลำปางและจังหวัดใกล้เคียงเพื่อใช้เป็นแนวทางส่งเสริมต่อไป